

දේශීය වෙළඳ බැංකු විදේශීය බැංකුවල ගොදුරක් බවට පත් කිරීම

1977 වන විට ලංකාවේ පැවතියේ දේශීය බැංකු සතරක් සහ පැරණි විදේශීය බැංකු හතක් පමණි. මෙම විදේශීය බැංකු හතට වෙළඳ බැංකු කටයුතු වලින් සියයට දහයකවත් හිමි නොවීය. ආයාතන නිර්‍යාත වැනි ලාභදායක කටයුතු මහජන බැංකුව සහ ලංකා බැංකුව ප්‍රමුඛ රජය සහ පෞද්ගලික අංශය සතු දේශීය බැංකු මගින් කරගෙන යනු ලැබීය. මෙම කටයුතු මගින් ලබාගත් ලාභය හේතුවෙන්, දේශීය කෘෂිකර්මය දේශීය කර්මාන්ත යනාදී ක්ෂේත්‍රයන්හි අවදානම් සහිතව වුවද එකී අංශවල උන්නතිය මගින් මෙරටට අවශ්‍ය ස්වාධීන ආර්ථික පදනමක් දැමීමට අවශ්‍ය මුදල් සැපයීමට දේශීය බැංකුවලට හැකියාවක් ලැබී තිබුණි.

එහෙත් මෙම තත්වය නොරිස්සු ලෝක බැංකු ධනවාදී උපදේශ මත විවෘත ආර්ථික කටයුතු යටතේ කාටත් සහභාගී වීමට ඉඩ දිය යුතුය යන කඩතුරාව යටතේ 1977 න් පසුව තවත් විදේශීය බැංකු 14 කට මෙරට වෙළඳ බැංකු කටයුතු කිරීමට ඉඩ සලසනු ලැබීය.

එමෙන්ම රාජ්‍ය ආයතන සංස්ථාවලටද මෙම බැංකු සමග ගිණුම් විවෘත කිරීමට අවසර දුන් අතර, එය සුක්ෂ්ම ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගත් මෙම විදේශීය බැංකු ප්‍රධාන පෙලේ සෑම සංස්ථාවක්ම ස්වකීය ග්‍රහණයට ලක්කර ගැනීමට සමත් වී ඇත.

විවෘත ආර්ථික පිළිවෙත යටතේ මෙය නොයෙකුත් ආකාරයට සිදුවිය හැකි බව ලෝක අත්දැකීම් හෙළිකොට ඇත. මේ හැරුණවිට මෙරට ක්‍රියාත්මක වන බහු ජාතික සමාගම්ද ඉබ්බා දියේ දැම්මාක් මෙන් ස්වකීය මව් රටවල පිහිටි මෙම විදේශීය බැංකු සමග ගණුදෙනු කිරීමට යුහුසුළුව ඉදිරිපත් වූහ. එය ඔවුන්ගේ ලාභ උපරිම කර ඉන් වැඩි කොටසක් පිටරටට ගෙනයාමේ ක්‍රියාවලියද පහසු කරවන නිසාය. රට තුළ පවත්නා විවිධාකාර ගැටුම් වල අවාසියද සම්පූර්ණයෙන්ම වාගේ විඳ දරා ගැනීමට සිදුවූයේ රටපුරා විහිදී පවත්නා දේශීය බැංකුවලටය. කලින්කල මහ බැංකුව මගින් පනවනු ලැබූ ණය දීම සීමා කිරීමේ නීති මගින්ද වැඩිපුරම පීඩාවට පත්වූයේ මේ බැංකුය. විදේශීය බැංකු නම් බොහෝවිට බාර ගන්නේ විශාල ප්‍රමාණයේ තැන්පතුය. සුළු ඉතිරි කරන්නාට ඔවුන්ගේ දොරවල් විවෘත නැත. විවිධ උපක්‍රම මගින් එය අවහිර කොට ඇත.

එහෙත්, දේශීය බැංකු විශේෂයෙන් මහජන බැංකුව ලංකා බැංකුව සහ ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවද ඉතා සුළු ප්‍රමාණයේ තැන්පතු පවා බාරගනී. මේ අනුව තැන්පතු රැුස්කරන විට එම මුදල් ණයට දීම කෙරේ සීමා පැනවීමෙන් මෙම බැංකුවලට විදේශ බැංකුවලට වඩා අසාධාරණ තත්වයකට මුහුණ දීමට සිදු වී අලාභ ලබන තත්වයට පත්වේ. 1984 දී පැනවූ ණය තහනමක් තවමත් ක්‍රියාත්මක වේ. අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජනය ගන්නේද විදේශීය බැංකුමය. දේශීය බැංකු අත ඉහත කී තත්වය මත රැදෙන අමතර මුදල් ප්‍රමාණය හුදෙක් ලාභය මතම ක්‍රියා කරන විදේශීය බැංකු ඉතා අඩු පොළියකට ණයට ලබාගනී. එය මහජනතාවගෙන් තැන්පතු ලබාගන්නවාට වඩා ලාභය. එවැනි ණය සම්බන්ධව මහ බැංකුවේ සංවිත අනුපාත නම් මුදල් කොටසද තැබිය යුතු නොවේ. සුළු ගණුදෙනුකරුවන්ට උසස් යැයි කියන සේවය සපයා එදිනෙදා ගණුදෙනුවල වියදම අඩුකර ගැනීම මගින් අසාධාරණ තරගයක යෙදී අධික ලාභ ලැබීමට මෙම විදේශීය බැංකුවලට උචිත පසුබිම සැකසී ඇත.

තමනට ලැබෙන අධික ලාභයෙන් ස්වකීය. ඉතා සුළු සේවක සංඛ්‍යාවට දේශීය බැංකුවල සේවකයන්ට ගෙවන වැටුපට වඩා සන්සන්දනාත්මකව බලන කල අධික වැටුපක් ගෙවීම මගින් දේශීය බැංකුවල පුහුණු සේවකයින් ලබා ගැනීමට ද පොදුවේ දේශීය බැංකුවල සේවක මානසික තත්වය පහත හෙළා, ඒවායේ සේවය පහත හෙළන අයුරින් කිසියම් වක්‍රාකාර බලපෑමක් කිරීමටද, විදේශීය බැංකු සමත් වී ඇත. විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය මෙම තත්වය පොහොර දමා පෝෂණය කරයි. දේශීය බැංකු සේවක වැටුප් වැඩි කිරීම සිතාමතාම ප්‍රමාද කොට, දින නියමයක් නොමැතිව කල් දමන තත්වයකට පත් කරන ලදී. එමගින් ඇතිවන සේවක කලකිරීම සේවාව කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපාන තත්වයකට පත්කොට, විදේශීය වාණිජ බැංකුවලට රටපුරා ශාඛා විවෘත කිරීමට ඉඩ සලසා දීම සඟවාගෙන ඇති අවසාන දුෂ්ඨ පරමාර්ථය විය හැකිය.

විදේශීය බැංකු මෙරට ශාඛාවක් විවෘත කිරීමේදී ඔවුන් මෙරටට ගෙන ආවේ රුපියල් කෝටි 5 කට අඩු මුදල් ප්‍රමාණයකි. ඔවුන් ව්‍යාපාර කටයුතු කරන්නේ මෙරටින් රැස්කර ගන්නා මුදල් වලිනි. හැම මුදලින් උපයන ලාභය වාර්ෂිකව පිටරට යැවීමට නීතියෙන් ඉඩ ලබාදී ඇත. මේ අනුව, දැනට මෙරට ක්‍රියාත්මක වන විදේශීය බැංකු 21, වාර්ෂිකව විශාල මුදල් සම්බාරයක් විදේශීය විනිමය වශයෙන් මව් රටවලට යවනු ලැබේ. ඔවුන් මෙරටට ගෙන ආ විදේශීය විනිමය ප්‍රමාණය මෙන් කිහිප ගුණයක් දැනටමත් පිටරට යවා ඇති අතර, මේ පිළිබඳ සිත් කම්පාකරවන තොරතුරු අනාගත දිනක හෙළිවනු නොඅනුමානය. මේ හැර බහුජාතික සමාගම්වලට නිර්ධාන භාණ්ඩ අඩු මිලට ලැයිස්තුගත කොට මව් රටේ ඇති සමාගම්වලට ලාභ ලබාදෙන තත්වයක් පවත්වාගෙන යාමටද, විදේශීය බැංකු වක්‍රව හෝ අවශ්‍ය වාතාවරණය සකසන බව ජාත්‍යන්තර වේදිකාවලදී කරුණු ප්‍රකාශ වී ඇත.

ඉන්දියාව වැනි විශාල රටක් පවා මෙයට දශක කිහිපයකට පෙර විදේශීය බැංකු ජනසතු කිරීමට සහ දැඩිව පාලනය කිරීමට පෙළඹුණේ මෙවැනි තත්වයන් ස්වාභාවික වූ නිසාය. විවෘත ආර්ථිකය යටතේ මෙරට විදේශ බැංකුවලට ඉමහත් නිදහසක් ප්‍රායෝගිකව ලැබී තිබෙන බව පෙනීයයි. උදාහරණයක් ලෙස රෙදිපිළි නිර්‍යාත කිරීමේ කුට කර්මාන්ත, අමුද්‍රව්‍ය ලෙස රෙදි මෙරටට ආයාත කිරීමේදී රජයේ තීරුබදු සහන වංචනික ලෙස ලබා ගැනීම සඳහා කුට ව්‍යාපාරිකයන්ට සමහර විදේශීය බැංකු නිලධාරීන්ගේ අනුදැනුම ලැබී ඇති බව පුවත්පත් වල පළවූ වාර අනන්තය. මෙවැනි චෝදනා විමසා බැලූ දිනයක හද කම්පා කරවන තොරතුරු හෙළි වනු නොඅනුමානය. දැනට වසන් වී ඇති මෙරටින් විදේශීය විනිමය පිටවන විවිධ ක්‍රමද එවිට හෙළිවනු ඇත.

බොහෝවිට විදේශීය බැංකු ශාඛා තම තමන්ට හිතවත්, මව් රටට සම්බන්ධ බහු ජාතික සමාගම්, පුද්ගල කොටස් සමග ගනුදෙනු කරන බවද ප්‍රකට කරුණකි. මෙය අනිසි තරගයක් මත බැංකු ක්‍රමයේ සම්පත් නාස්තියට තුඩුදෙන තත්වයකි. ලංකාව වැනි කුඩා රටකට විදේශීය බැංකු 21 ක් කවර හේතුවකටදැයි මෙම විග්‍රහය පිළිබඳ දැනුමක් නොමැත්තෙකුට වුවද නැගිය හැකි ප්‍රශ්ණයකි. එය මෙම බැංකු කටයුතු විමර්ශණය කිරීමටද ව්‍යාකූල කිරීමට සමත් තත්වයකි. මේ සියලු කටයුතු ජාතියේ යහපත උදෙසා වහා ඉටු කළයුතු පියවි ඇසට ප්‍රකටව නොපෙනෙන එහෙත් බැ?රුම් වගකීම් වේ. විදේශීය බැංකු ශාඛා මගින් හඳුන්වා දී ඇති නිර්නාමික තැන්පතු ලබා ගැනීමේ උපක්‍රමයද, අනිසි මාර්ගයෙන් ධනය රැස්කළ අයට ඒ මත පොළී ඉපයීමටද තෝරාගන්නක් වී ඇත. ඒ බව දේශීය බැංකු වලට වඩා මෙම බැංකුවල මෙවැනි සහතික කලු සල්ලි ඉපයූ අය අතර ජනප්‍රියව පැවතීමෙන් සනාථ වේ.

ඉහත දක්වන ලද තත්වයෙන් යටතේ විවෘත ආර්ථික පිළිවෙත නමැති බලපත්‍රය මත විදේශීය බැංකු වලට දේශීය බැංකු පාහා ලාභය වැඩිකර ගැනීමට මං පාදා ඇත. එහෙත් අවස්ථා එළඹුණු විට දේශීය බැංකු විශේෂයෙන් ජනසතු බැංකු අකාර්යක්ෂමයයි පවසා ඒවාද විනාශ කර දැමීමට මාන බලන්නේ විවෘත ආර්ථිකයේ පල ප්‍රයෝජන භුක්ති විදින දේශපාලන බලවතුන්ය. දේශීය බැංකු පිරිහීමට පත්කිරීම සැලසුම් කල උපක්‍රමයක් බව වැටහී යා යුතුය. ගෙවීගිය වසර කීපය තුළ විදේශීය බැංකුවලට ලද මෙවැනි වක්‍රාකාර සංග්‍රහය නිසා බැංකු කටයුතුවල ඔවුන්ගේ කොටස සියයට 10 සිට සියයට 40 කට පමණ ඉහල නංවා ගැනීමට හැකිවී තිබේ. එමෙන්ම මෙම සියයට 40 ද ඉතාමත් ඉහල ලාභ ලබන අවදානම් රහිත කටයුතු වේ. දේශීය බැංකුවලට ඇති සියයට 60 එතරම් ලාභ උපයන කටයුතු නොවේ. උදාහරණයක් ලෙස දක්වතොත් දැන් ආයාත නිර්‍යාත ආශ්‍රිත බැංකු කටයුතු මුළුමනින්ම වාගේ විදේශීය බැංකු ශාඛාවලට නතු වෙමින් පවතී. ඔවුන් දේශීය කෘෂි කර්මාන්තයට ණය දෙන්නේ නැත. එවැනි සමහර විට පාඩු ගෙනදෙන එහෙත් සමාජයීය වශයෙන් යුතුකමක් ඇති කටයුතු බලෙන් පටවනු ඇත්තේ දේශීය බැංකුවලටය.

එයම සේවක වැටුප් සහ අනෙකුත් සහන විදේශීය බැංකුවලට වඩා බොහෝ අඩු මට්ටමක පැවතීමටද, සේවක කලකිරීම් තුළින් සේවාවන්හි යම් යම් අඩුලුහුඩු පැවතීමටද හේතුවේ.

දේශීය බැංකු පරිහානියට පත් කිරීම. මගින් රැකියා සැපයීම් අතින් ද මෙම බැංකු අඩු තත්වයකට පත් විය. මේවා නොකඩවා පෝෂණය වූවා නම් අවම වශයෙන් සෘජුව තවත් දස දහසකටවත් ඵලදායී ලෙස රැකියා සැපයිය හැකිව තිබුණි. එමෙන්ම මෙම බැංකු මගින් ආර්ථිකයේ ඵලදායී අංශවලට ණය දීමේ ශක්තිය ප්‍රගුණ වූවා නම් ආර්ථිකයේද තවත් රැකියා ලක්ෂයකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් ජනිත කල හැකිව තිබුණි. දැන් තත්වය වී ඇත්තේ මීට වසර දෙක තුනකට පෙර බැංකුවලට බඳවා ගැනීමට පැවැත්වූ විභාගයේ ප්‍රතිඵල පවා නිකුත් කිරීමට අදාල නිලධාරීන් අපොහොසත් වීමය. ඉතින් ආර්ථිකය ගැන කවර කථාද?

